

SYSTEM EDUKACJI W NORWEGII

OD WCZESNEGO DZIECIŃSTWA DO MŁODYCH
DOROSŁYCH

Informacje dla nowo przybyłych rodziców i
opiekunów

SPIS TREŚCI

Edukacja i opieka we wczesnym dzieciństwie (wiek: 0-6) w j. norweskim: barnehage	3
Nauka w szkole podstawowej i średniej I stopnia (wiek: 6-16) w j. norweskim: grunnskole.....	3
Prawo i obowiązek uczęszczania do szkoły podstawowej i średniej I stopnia.....	4
Ocenianie i stopnie.....	4
Programy zajęć odbywających się przed i po zajęciach szkolnych (w j. norweskim: SFO)	4
Nauka w szkole średniej II stopnia dla młodzieży (wiek: 16-24) w j. norweskim: videregående opplæring.....	4
Ubieganie się o przyjęcie do szkoły średniej II stopnia	5
Programy kształcenia ogólnego (w j. norweskim: studieforbredende utdanningsprogram) ...	5
Programy kształcenia zawodowego (w j. norweskim: yrkesfaglige utdanningsprogram).....	6
Prawa dla wszystkich uczniów.....	6
Specjalne kształcenie językowe	6
Wsparcie w okresie wprowadzającym dla uczniów szkół podstawowych, średnich I stopnia i średnich II stopnia.....	7
Kształcenie specjalne	7
Bezpieczne i pozytywne środowisko uczenia się.....	7
Współpraca między szkołą a domem	7

EDUKACJA I OPIEKA WE WCZESNYM DZIECIŃSTWIE (WIEK: 0-6) W J. NORWESKIM: BARNEHAGE

Większość dzieci w Norwegii uczęszcza do placówek wczesnej edukacji i opieki dla dzieci, często określanych mianem przedszkola, do czasu rozpoczęcia nauki w szkole w roku, w którym ukończą 6 lat.

W przedszkolu dzieci znajdują się pod opieką wykwalifikowanego personelu, który wspiera je w zakresie nauki, zabawy oraz różnych zajęć społecznych i kulturalnych. W przedszkolu dzieci spędzają czas zarówno w pomieszczeniach, jak i na świeżym powietrzu. Przedszkole jest ważne dla rozwoju językowego, społecznego i fizycznego dzieci.

Niezbędna jest współpraca i dialog pomiędzy rodzicami lub opiekunami a przedszkolem. Przedszkole będzie potrzebowało informacji o pochodzeniu dziecka, np. o jego języku ojczystym i innych językach, którymi się posługuje, zainteresowaniach i ewentualnych wyzwaniach, aby skutecznie zaspokoić potrzeby dziecka. Przedszkole będzie też udzielać rodzicom/opiekunom informacji na temat codziennych aktywności i rozwoju dziecka.

Wszystkie dzieci mają prawo do przebywania w bezpiecznym i zdrowym środowisku w przedszkolu. Przedszkole promuje społeczność integracyjną i zapobiega znęcaniu się i innym szkodliwym zachowaniom. Jeśli dziecko jest ofiarą znęcania się lub innych szkodliwych zachowań ze strony innych dzieci lub dorosłych, przedszkole ma obowiązek podjąć odpowiednie działania.

Dzieci ze specjalnymi potrzebami mogą być uprawnione do specjalnego wsparcia edukacyjnego i poradnictwa. Dotyczy to także dzieci, które nie są zapisane do przedszkola. Oferowana pomoc jest dostosowana do potrzeb dziecka.

Przedszkola dzieli się na publiczne i prywatne. Bardziej szczegółowe informacje na temat praw, podań, opłat rodzicielskich i możliwości w danej gminie można uzyskać w urzędzie gminy.

NAUKA W SZKOLE PODSTAWOWEJ I ŚREDNIEJ I STOPNIA (WIEK: 6-16) W J. NORWESKIM: GRUNNSKOLE

Dzieci i młodzież w wieku 6-16 lat mają prawo i obowiązek uczęszczania do szkoły podstawowej i szkoły średniej I stopnia (gimnazjum). Gmina zapewnia bezpłatną, publiczną szkołę podstawową i średnią I stopnia dostępną dla wszystkich dzieci. Szkoły prywatne zazwyczaj pobierają opłaty.

Dzieci zazwyczaj rozpoczynają naukę w roku, w którym ukończą 6 lat. Szkoła podstawowa trwa siedem lat, od pierwszej do siódmej klasy. Szkoła średnia I stopnia (gimnazjum) trwa trzy lata, od ósmej do dziesiątej klasy.

Rok szkolny rozpoczyna się zwykle w połowie sierpnia, a kończy w połowie czerwca. Dzieci i młodzież, które przybywają do Norwegii w trakcie roku szkolnego, zapisuje się do szkoły możliwie jak najszybciej.

Prawo i obowiązek uczęszczania do szkoły podstawowej i średniej I stopnia

Dzieci i młodzież, które przybywają do Norwegii, posiadają prawo do uczęszczania do szkoły podstawowej i średniej I stopnia (gimnazjum), jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że pozostaną w kraju dłużej niż trzy miesiące. Gmina ma obowiązek zapisać dziecko do szkoły możliwie jak najszybciej i nie później niż w ciągu miesiąca po przybyciu do kraju.

Jeżeli dzieci i młodzież mieszkają w Norwegii przez trzy miesiące, wówczas mają obowiązek uczęszczania do publicznej szkoły podstawowej lub średniej I stopnia, albo do porównywalnej instytucji edukacyjnej.

Ocenianie i stopnie

W szkole podstawowej uczniowie są oceniani bez stawiania stopni. W szkole średniej I stopnia (gimnazjum) uczniowie są oceniani zarówno z zastosowaniem stopni, jak i bez nich.

Oceny w formie stopni ze szkoły średniej I stopnia są potrzebne do złożenia podania o przyjęcie do szkoły średniej II stopnia. Skala ocen obejmuje przedział od 1 do 6, przy czym 6 jest najwyższym możliwym do uzyskania stopniem.

Programy zajęć odbywających się przed i po zajęciach szkolnych (w j. norweskim: SFO)

Zajęcia w ramach SFO są oferowane zarówno przed, jak i po zajęciach szkolnych i umożliwiają zabawę oraz zajęcia kulturalne i rekreacyjne pod nadzorem wykwalifikowanego personelu. Zajęcia SFO najczęściej odbywają się na terenie szkoły lub w jej pobliżu.

Większość gmin oferuje program SFO wszystkim dzieciom w klasach 1-4 oraz dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych w klasach 1-7.

Programy zajęć odbywających się przed i po zajęciach szkolnych zapewniają zabawę, naukę oraz różne zajęcia społeczne i kulturalne dostosowane do wieku i poziomu funkcjonowania dzieci. Program ten wspiera rozwijanie poczucia przynależności i przyjaźni, a także jest ważny dla rozwoju społecznego, kulturalnego i językowego dzieci.

Uczestnictwo w programach zajęć odbywających się przed i po zajęciach szkolnych jest dobrowolne. Szczegółowe informacje na temat uczęszczania na zajęcia SFO i opłat wnoszonych przez rodziców można uzyskać w urzędzie gminy.

NAUKA W SZKOLE ŚREDNIEJ II STOPNIA DLA MŁODZIEŻY (WIEK: 16-24) W J. NORWESKIM: VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

Młodzież, która ukończyła szkołę średnią I stopnia (gimnazjum) w Norwegii lub porównywalną szkołę w innym kraju, ma prawo do uzyskania wykształcenia średniego II stopnia.

Dotyczy to również osób, które w innym kraju ukończyły taką szkołę średnią II stopnia, która nie daje w Norwegii możliwości ubiegania się o przyjęcie na uniwersytet lub do kolegium uniwersyteckiego albo nie stanowi poświadczenia posiadania kwalifikacji zawodowych w Norwegii.

Większość uczniów zapisuje się do szkoły średniej II stopnia w roku, w którym ukończy 16 lat. Osoby dorosłe (w wieku 25 lat i starsze), które ubiegają się o przyjęcie, mogą mieć prawo do nauki w szkole średniej II stopnia organizowanej specjalnie dla dorosłych.

Prawo do zapisania się do szkoły średniej II stopnia wymaga legalnego pobytu w Norwegii. Młodzież, która przebywa w kraju w trakcie rozpatrywania wniosku o pozwolenie na pobyt, ma prawo do nauki w szkole średniej II stopnia, jeśli nie ukończyła 18 lat i jest prawdopodobne, że będzie przebywać w kraju dłużej niż trzy miesiące. Młodzież, która przebywa w kraju w trakcie oczekiwania na decyzję w sprawie pozwolenia na pobyt i która w ciągu roku ukończy 18 lat, ma prawo do ukończenia roku szkolnego.

Ubieganie się o przyjęcie do szkoły średniej II stopnia

Nauka w szkole średniej II stopnia dzieli się na dwie ścieżki kształcenia: ogólną i zawodową. Pierwszy rok jest określany jako „vg1”, a osoba ubiegająca się o przyjęcie wskazuje, jakie trzy różne programy preferuje w pierwszej kolejności i ma prawo zostać przyjęta do jednego z nich. Uczeń musi składać podanie o przyjęcie na każdy rok (vg1, vg2 i vg3).

Z reguły młodzież ubiega się o przyjęcie do szkoły średniej II stopnia w okręgu, w którym mieszka.

Władze okręgu odpowiadają za zapewnienie bezpłatnej, publicznej edukacji na poziomie szkoły średniej II stopnia. Istnieją także szkoły niezależne, które zazwyczaj pobierają opłaty.

Termin składania podań o przyjęcie do szkoły średniej II stopnia upływa 1 lutego lub 1 marca każdego roku. Termin składania podań przypadający na 1 lutego dotyczy między innymi uczniów, którzy niedawno przybyli do Norwegii, nie posiadają ocen ze szkoły średniej I stopnia (gimnazjum) ze względu na konieczność uczęszczania na specjalne szkolenia językowe lub mają prawo do indywidualnego rozpatrzenia podania.

Więcej informacji o szkołach średnich II stopnia, procesie składania podań i przyjmowania uczniów można uzyskać u władz okręgu lub na stronie internetowej www.vilbli.no, na której znajdują się informacje w różnych językach.

Programy kształcenia ogólnego (w j. norweskim: studieforberedende utdanningsprogram)

Programy kształcenia ogólnego zapewniają poświadczenie posiadania możliwości przyjęcia na kierunki ogólne lub wyspecjalizowane na uniwersytetach lub w kolegiach. Oceny w formie stopni ze szkoły średniej II stopnia są potrzebne, kiedy uczniowie ubiegają się o przyjęcie na studia wyższe na uniwersytetach lub w kolegiach.

Programy kształcenia ogólnego normalnie realizuje się w okresie trzech lat szkolnych.

Osoby składające podania o przyjęcie mogą wybrać spośród następujących programów kształcenia ogólnego:

- Specjalizacja w zakresie kształcenia ogólnego
- Sztuka, projektowanie i architektura
- Wychowanie fizyczne i edukacja sportowa
- Edukacja muzyczna, taneczna i teatralna
- Media i komunikacja

Programy kształcenia zawodowego (w j. norweskim: yrkesfaglige utdanningsprogram)

Programy kształcenia zawodowego zapewniają kwalifikacje zawodowe, z uzyskaniem świadectwa rzemieślniczego lub czeladniczego, lub bez uzyskania niniejszego świadectwa. Kwalifikacje zawodowe uprawniają daną osobę do wykonywania zawodu.

Programy kształcenia zawodowego normalnie realizuje się w okresie trzech lat nauki w szkole lub w okresie dwóch lat nauki w szkole i dwóch lat stażu w przedsiębiorstwie. Możliwe jest również zapisanie się do programu uzupełniającego w celu uzyskania poświadczenia posiadania możliwości przyjęcia na kierunki ogólne na uniwersytetach lub w kolegiach.

Osoby składające podania o przyjęcie mogą wybrać spośród następujących programów kształcenia zawodowego:

- Budownictwo
- Elektrotechnika i technologia komputerowa
- Fryzjerstwo, florystyka, projektowanie wnętrz i sklepów
- Opieka zdrowotna, rozwój dzieci i młodzieży
- Rzemiosło, projektowanie i rozwój produktu
- Technologie informacyjne i produkcja medialna
- Rolnictwo, rybołówstwo i leśnictwo;
- Restauracje i przetwórstwo żywności
- Sprzedaż, usługi i turystyka
- Produkcja techniczna i przemysłowa

PRAWA DLA WSZYSTKICH UCZNIÓW

Prawa te dotyczą uczniów szkół podstawowych, średnich I stopnia i średnich II stopnia.

Specjalne kształcenie językowe

Uczniowie, którzy posługują się językiem ojczystym innym niż norweski lub lapoński, którzy nie znają języka norweskiego lub znają go w niewielkim stopniu, mają prawo do specjalnego szkolenia językowego. Prawo to przysługuje do czasu, aż umiejętność posługiwania się językiem norweskim przez uczniów będzie na tyle dobra, że mogą oni uczęszczać do zwykłej szkoły i korzystać z oferowanej przez nią edukacji w trybie zwykłym.

Specjalne kształcenie językowe polega na dodatkowym kształceniu w zakresie języka norweskiego i może również obejmować:

- Nauczanie w języku ojczystym ucznia
- Kształcenie dwujęzyczne - łączące nauczanie jednego lub kilku przedmiotów w języku norweskim i języku, który uczeń opanował.

Szkoła ma obowiązek ocenić umiejętności ucznia w zakresie języka norweskiego, aby ustalić, jaki rodzaj specjalnego kształcenia językowego jest dla niego odpowiedni.

Wsparcie w okresie wprowadzającym dla uczniów szkół podstawowych, średnich I stopnia i średnich II stopnia

Dzieci i młodzież, które niedawno przybyły do Norwegii, mogą przez okres wynoszący do dwóch lat korzystać z edukacji w całości lub w części w oddzielnych grupach, klasach lub szkołach. Celem jest szybka nauka języka norweskiego przed rozpoczęciem nauki w zwykłych szkołach lub klasach.

Dzieci/młodzież i ich rodzice lub opiekunowie powinni być dobrze poinformowani o treści programu wprowadzającego i wyrazić zgodę na przystąpienie do takiego programu.

Dzieci/młodzież i ich rodzice lub opiekunowie mogą zdecydować się na rozpoczęcie nauki w zwykłej szkole lub klasie.

Kształcenie specjalne

Uczniowie, którzy nie korzystają lub nie mogą korzystać w wystarczającym stopniu z edukacji w trybie zwykłym, mogą mieć prawo do kształcenia specjalnego. Kształcenie specjalne może oznaczać, że uczeń pracuje nad indywidualnie dostosowanymi celami nauczania, że nauczyciel lub asystent monitoruje i pomaga uczniowi w klasie, lub że uczeń ma do dyspozycji specjalnie dostosowany sprzęt. Kształcenie specjalne jest dostosowane do specyficznych potrzeb ucznia.

Bezpieczne i pozytywne środowisko uczenia się

Wszyscy uczniowie mają prawo do bezpiecznego i pozytywnego środowiska uczenia się, które sprzyja zdrowiu, dobremu samopoczuciu i nauce. Doświadczenie ucznia związane ze środowiskiem szkolnym ma duże znaczenie. Wszyscy uczniowie powinni mieć poczucie przynależności. Obowiązkiem szkoły jest zapobieganie znęcaniu się i innym szkodliwym zachowaniom. Od szkoły wymaga się monitorowania sytuacji i wdrażania środków zaradczych, jeśli uczeń nie czuje się w szkole bezpiecznie lub dobrze.

Współpraca między szkołą a domem

Ważna jest współpraca między szkołą, uczniem i rodzicami lub opiekunami. Pomaga ona szkole w jak najlepszym wspieraniu ucznia i przyczynia się do dobrego rozwoju szkolnego i społecznego.

Rodzice lub opiekunowie są zobowiązani do uczestniczenia w rozmowach rozwojowych ze szkołą i dzieckiem oraz w zebraniach dla wszystkich rodziców w klasie lub grupie, do której należy dziecko.

Rodzice lub opiekunowie zawsze mogą skontaktować się ze szkołą w przypadku jakichkolwiek pytań lub wątpliwości dotyczących edukacji i rozwoju ich dziecka.

